

1) בראשית פרק ד יז וידע קין את-אשתו, ופתה ותלד את-חנוך; ויהי, בנה עיר, ויקרא שם העיר, קשם בנו חנוך. יח וילד לחנוך, את-עירד, ועירד, ילד את-מחויאל; ומחויאל, ילד את-מתושאל, ומתושאל, ילד את-למה. יט ויקח-לו למה, שתי נשים: שם האחת עדה, ושם השנית צלה. כ ותלד עדה, את-יבל: הוא היה--אבי, יושב אהל ומקנה. כא ושם אחיו, יובל: הוא היה--אבי, כל-תפיש כנור ועוגב. כב וצלה גם-הוא, ילדה את-תובל קין--לטש, כל-חרש נחשת וברזל; ואחות תובל-קין, נעמה

17 And Cain knew his wife; and she conceived, and bore Enoch; and he builded a city, and called the name of the city after the name of his son Enoch. 18 And unto Enoch was born Irad; and Irad begot Mehujael; and Mehujael begot Methushael; and Methushael begot Lamech. 19 And Lamech took unto him two wives; the name of one was Adah, and the name of the other Zillah. 20 And Adah bore Jabal; he was the father of such as dwell in tents and have cattle. 21 And his brother's name was Jubal; he was the father of all such as handle the harp and pipe. 22 And Zillah, she also bore Tubal-cain, the forger of every cutting instrument of brass and iron; and the sister of Tubal-cain was Naamah.

(2)

בראשית פרק כא: א ויהוה פקד את-שרה, כאשר אמר; ויעש יהוה לשרה, כאשר דבר. ב ופתה ותלד שרה לאברהם בן, לזקניו, למועד, אשר-דבר אתו אלהים

בראשית פרק כה: כא ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו, פי עקרה הוא; ויעתר לו יהוה, ופתה רבקה אשתו

בראשית פרק כט: לא וירא יהוה כי-שנואה לאה, ויפתח את-רחמה; ורחל, עקרה

בראשית פרק ל: כב ויזכר אלהים, את-רחל; וישמע אליה אלהים, ויפתח את-רחמה

שופטים פרק יג: ב ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני, ושמו מנוח; ואשתו עקרה, ולא ילדה. ג וירא מלאך-יהוה, אל-האשה; ויאמר אליה, הנה-נא את-עקרה ולא ילדת, והרית, וילדת בן

שמואל א פרק א: יט וישכמו בבקר, וישתחוו לפני יהוה, וישבו ויבאו אל-ביתם, הרמטה; וידע אלקנה את-חנה אשתו, ויצררה יהוה. כ ויהי לתקפות הימים, ופתה חנה ותלד בן; ותיקרא את-שמו שמואל, כי מיהוה שאלתיו

שמות פרק א

(א) ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו: (ב) ראובן שמעון לוי ויהודה: (ג) יששכר זבולן ובנימין: (ד) דן ונפתלי גד ואשר: (ה) ויהי כל נפש יצאי ירה יעקב שכעים נפש ויוסף היה במצרים: (ו) וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא: (ז) ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו בממד מאד ונתמלא הארץ אתם: פ

I.

(ח) ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף: (ט) ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו: (י) הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שכנינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ: (יא) וישמיו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס: (יב) וכאשר יענו אתו פן ירבה וכן ירץ ויקצו מפני בני ישראל: (יג) ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרה: (יד) וימררו את חייהם בעבדה קשה בחמר ובלבנים ובכל עבדה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרה:

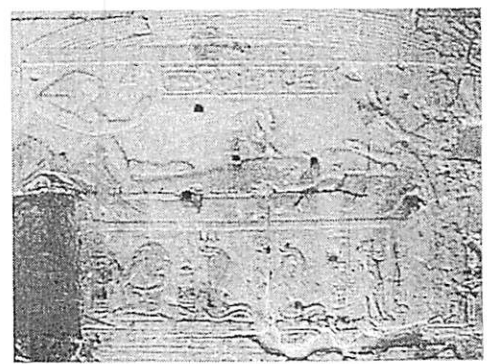
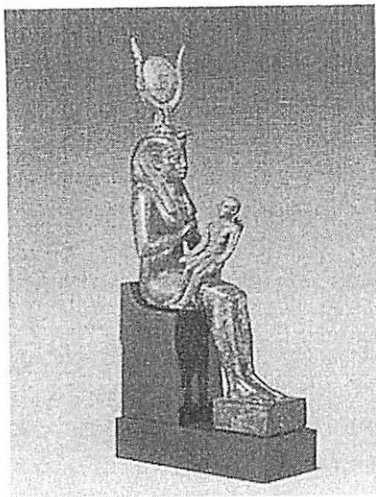
II.

(טו) ויאמר מלך מצרים למילדות העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה: (טז) ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן הוא והמתן אותו ואם בת היא וחייה: (יז) ותיראן המילדות את האלהים ולא עשו פאשר דבר אליהן מלך מצרים ותיחיו את הילדים: (יח) ויקרא מלך מצרים למילדות ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותיחיו את הילדים: (יט) ותיאמרן המילדות אל פרעה כי לא כנשים המצריות העבריות כי חיות הנה בטרם תבוא אלהן המילדות וילדו: (כ) ויטיב אלהים למילדות וירב העם ויעצמו מאד: (כא) ויהי כי יראו המילדות את האלהים ויעשו להם בתים:

III.

(כב) ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היארה תשליכהו וכל הבת תחיו: (א) וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי: (ב) ויתהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים: (ג) ולא יקלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם את הילד ותשם בסוף על שפת היאר: (ד) ותתצב אחותו מרחק לדעה מה יעשה לו: (ה) ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערתייה הלכת על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה: (ו) ותפתח ותראהו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה: (ז) ותאמר אחותו אל בת פרעה האלה וקראתי לה אשה מינקת מן העבריות ותינק לה את הילד: (ח) ותאמר לה בת פרעה לכי ותלה העלמה ותקרא את אם הילד: (ט) ותאמר לה בת פרעה הילכי את הילד הזה והיניקהו לי ואני אתן את שכרה ותקח האשה הילד והניקהו: (י) ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה ויהי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתוהו

שמות פרק ד יח וילך משה וישב אל-יתר חתנו, ויאמר לו אלכה נא ואשובה אל-אחי אשר-במצרים, ואראה, העודם חיים; ויאמר יתרו למשה, לך לשלום. יט ויאמר יהוה אל-משה במדיון, לך שב מצרים: כי-מתו, כל-האנשים, המבקשים, את-נפשך. כ ויקח משה את-אשתו ואת-בניו, וירכבם על-החמר, וישב, ארצה מצרים; ויקח משה את-מטה האלהים, בידו. כא ויאמר יהוה, אל-משה, בלכתך לשוב מצרימה, ראה כל-המפיתים אשר-שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה; ואני אחזק את-לבו, ולא ישלח את-העם. כב ואמרת, אל-פרעה: כה אמר יהוה, בני בכרי ישראל. כג ואמר אליך, שלח את-בני ויעבדני, ותמאן, לשלחו--הנה אנכי הרג, את-בנך בכרך. כד ויהי בדרך, במלון; ויפגשו יהוה, ויבקש המיתו. כה ותקח צפרה צר, ותכרת את-ערלת בנה, ותגע, לרגליו; ותאמר, כי חתן-דמים אתה לי. כו וירף, ממנו; אז, אמרה, חתן דמים, למולת

(5)

רות פרק א

ז ותאמר רות אל-תפגעי-בי, לעזבך לשוב מאחרי: כי אל-אשר תלכי אלה, ובאשר תליני אלי--עמה עמי, ואלהיה אלהי. יז באשר תמותי אמות, ושם אקבר; כה יעשה יהוה לי, וכה יוסיף--כי המות, יפריד ביני ובינה

יט ותלכנה שתייהם, עד-בואנה בית לחם; ויהי, כבואנה בית לחם, ותהם כל-העיר עליהן, ותאמרנה הזאת נעמי. כ ותאמר אליהן, אל-תקראנה לי נעמי: קראן לי מרא, כי-המר שדי לי מאד. כא אני מלאה הלכתי, וריקם השיבני יהוה; למה תקראנה לי, נעמי, ויהוה ענה בי, ושדי הרע לי

רות פרק ב

ד והנה-בעז, בא מבית לחם, ויאמר לקוצרים, יהוה עמכם; ויאמרו לו, יברכך יהוה. ה ויאמר בעז לנערו, הנצב על-הקוצרים: למי, הנערה הזאת. ו ויען, הנער הנצב על-הקוצרים--ויאמר: נערה מואביה היא, השבה עם-נעמי משדי מואב. ז ותאמר, אלקטה-נא ואספתי בעמרים, אחרי, הקוצרים; ותבוא ותעמוד, מאז הבקר ועד-עתה--זה שבתה הבית, מעט. ח ויאמר בעז אל-רות הלוא שמעת בתי, אל-תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי, מזה; וכה תדבקי, עם-נערתית עיניך בשדה אשר-יקצרון, והלקת אחריהן--הלוא צייתי את-הנערים, לבלתי נגעה; וצמת, והלקת אל-הפלים, ושתיית, מאשר ישאבון הנערים. י ותפל, על-פניה, ותשתחו, ארצה; ותאמר אליו, מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני--ואנכי, נכריה. יא ויען בעז, ויאמר לה--הגד הגד לי כל אשר-עשית את-חמותך, אחרי מות אישה; ותעזבי אביך ואמה, וארץ מולדתך, ותלכי, אל-עם אשר לא-ידעת תמול לשלום

יב ישלם יהוה, פעלה; ותהי משפחתך שלמה, מעם יהוה אלהי ישראל, אשר-באת, לחסות תחת-כנפיו

רות פרק ג

ו ותרד, הגרן; ותעש, ככל אשר-צויתה חמותה. ז ויאכל בעז וישת, וייטב לבו, ויבא, לשכב בקצה הערמה; ותבא בלט, ותגל מרגלתיו ותשכב. ח ויהי בחדו הלילה, ויחרד האיש וילפת; והנה אשה, שכבת מרגלתיו. ט ויאמר, מי-את; ותאמר, אנכי רות אמתך, ופרשת כנפך על-אמתך, כי גאל אתה

רות פרק ד

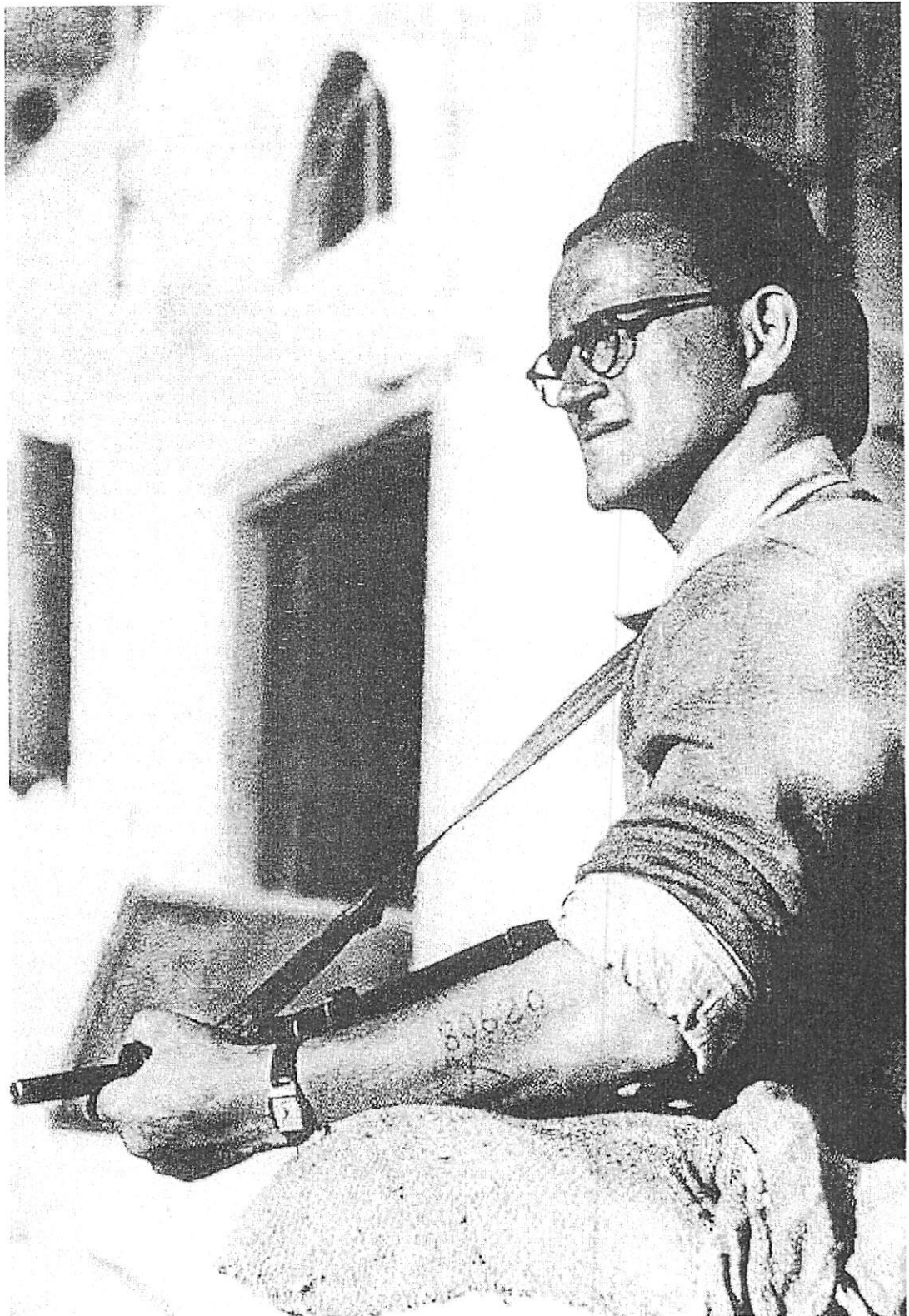
יג ויקח בעז את-רות ותהי-לו לאשה, ויבא אליה; ויתן יהוה לה הריון, ותלד בן. יד ותאמרנה הנשים, אל-נעמי, ברוך יהוה, אשר לא השבית לה גאל היום; ויקרא שמו, בישראל. טו והיה לה למשיב נפש, ולכלכל את-שיבתך: כי כלתה אשר-אהבתה, ילדתו, אשר-היא טובה לה, משכעה בנים. טז ותקח נעמי את-הילד ותשתהו בחיקה, ותהי-לו לאמנת. יז ותקראנה לו השכנות שם לאמר, ילד-בן לנעמי; ותקראנה שמו עובד, הוא אבי-ישי אבי דוד

יח ואלה תולדות פרץ, פרץ הוליד את-חצרון. יט וחצרון הוליד את-רם, ורם הוליד את-עמינדב. כ ועמינדב הוליד את-נחשון, ונחשון הוליד את-שלמה. כא ושלמון הוליד את-בעז, ובעז הוליד את-עובד. כב ועבד הוליד את-ישי, וישי הוליד את-דוד

MATAN | M

The Sadie Rennert Women's Institute for Torah Studies

THE MATAN SUNI BRADFIELD ADULT EDUCATION PROGRAM 5777

Yerushalayim: Who Chooses Whom?

1 המקום אשר יבחר ה'?? Which Place?

Chapter 12 – the obligation to offer sacrifices and eat them in this place, and similarly regarding the eating of meat to satisfy the appetite.

Chapter 14 – the eating of second-tithe.

Chapter 15, 20 – the eating of a firstborn animal.

Chapter 16:2-16 – the three pilgrim festivals.

Chapter 17:8-10 – the seat of the Great Sanhedrin.

Chapter 26:2 – the bringing of first-fruits.

Chapter 31:1 – the mitzva of *hakhel*.

ספר דברים פרק י"ב, פס' ב-יט

אֲבִד תִּאבְדוּן אֶת כָּל הַמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רַעֲנָן: וְנִצַּצְתֶּם אֶת מִזְבְּחֹתֵיכֶם וְשִׁבְרֹתֵיכֶם אֶת מִצְבְּתֵיכֶם וְאִשְׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ וְכִסְיֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדַּעוּן וְאִבְדַּתֶּם אֶת שְׁמֵם מִן הַמְקוֹם הַהוּא: לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן לַה' אֱ-לֹהֵיכֶם: כִּי אִם אֶל הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱ-לֹהֵיכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם לְשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרָשׁוּ וּבָאתֶם שָׁמָּה: וְהִבַּאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם וְאֶת תְּרוֹמֹת יִדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבָתֵיכֶם וּבְכֹרֹת בְּקִרְבְּכֶם וְצֹאנְכֶם: וְאָכַלְתֶּם שָׁם לֶפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם וְשִׂמְחֹתֵיכֶם בְּכָל מַשְׁלַח יְדְכֶם אֹתָם וּבְתֵיכֶם אֲשֶׁר בְּרַכָּה ה' אֱ-לֹהֵי: לֹא תַעֲשׂוּן כָּלל אֲשֶׁר אָנְחוּ עוֹשִׂים פֶּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל הַיִּשָּׂר בְּעֵינָיו: כִּי לֹא בָאתֶם עַד עַתָּה אֶל הַמְנוּחָה וְאֶל הַנְּחִלָּה אֲשֶׁר ה' אֱ-לֹהֵיךְ נָתַן לָךְ: וְעִבְרֹתֶם אֶת הַיַּרְדֵּן וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱ-לֹהֵיכֶם מְנוּחִיל אֹתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל אִיְבֵיכֶם מִסְּבִיב וְיִשְׁבַּתֶּם בְּטוֹחַ: וְהָיָה הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱ-לֹהֵיכֶם בּוֹ לְשִׁפְן שְׁמוֹ שָׁמָּה תִבְיֹאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אָנְכִי מֵצִיָּה אֹתְכֶם עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מְעֹשְׂרֵיכֶם וְתְרוֹמֹת יִדְכֶם וְכָל מִבְּחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְרוּ לָהּ: וְשִׂמְחֹתֵיכֶם לִפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיכֶם אֹתָם וּבְנֵיכֶם וּבְנִיתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהֹתֵיכֶם וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לֹו חֵלֶק וְנִחְלָה אֹתְכֶם: הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מְקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: כִּי אִם בַּמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' בְּאַחַד שְׁבִטֵיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר אָנְכִי מֵצִיָּה: כִּי בְּכָל אֹת וּנְפֹשֶׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בֶּשֶׂר כְּבֹרֶכֶת ה' אֱ-לֹהֵיךְ אֲשֶׁר נָתַן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ הַטְּמֵא וְהַטְּהוֹר יֵאָכְלוּ כַּצְּבִי וְכֹאֲלֵי: כִּי הַדָּם לֹא תֹאכְלוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכוּ כַּמַּיִם: לֹא תֹכַל לֶאֱכֹל בְּשַׁעְרֶיךָ מֵעֵשֶׂר דָּגָךְ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבְכֹרֹת בְּקִרְבֶּךָ וְצֹאנֶךָ וְכָל נִדְרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדְרֹר וְנִדְבָתֶיךָ וְתְרוֹמֹת יִדְךָ: כִּי אִם לִפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיךְ תֹאכְלוּ בַּמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱ-לֹהֵיךְ בּוֹ אֹתָהּ וּבְנֶךָ וְעַבְדְּךָ וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ וְשִׂמְחֹת לִפְנֵי ה' אֱ-לֹהֵיךְ בְּכָל מַשְׁלַח יְדְךָ: הַשְּׁמֵר לָךְ פֶּן תַּעֲזֹב אֶת הַלְוֵי כָּל יְמֶיךָ עַל אֲדַמְתְּךָ"

ספור עקידת יצחק: בראשית פרק כב

וילך אל המקום אשר אמר לו הא-לוהים -פס' ג

וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק -פס' ד

ויבואו אל המקום אשר אמר לו הא-לוהים -פס' ט

ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה, אשר יאמר היום בהר ה' יראה -פס' יד

ספור יעקב בבית אל: בראשית פרק כח (פס' יא, יז-ז, יט)

וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שֵׁם כִּי בָּא הַשָּׁמַשׁ, וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם וַיִּשְׁלֹךְ וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם ...
 הַהוּא ... וַיִּיקֶץ וַיִּעֲלֶה מִשָּׁנָתוֹ וַיֹּאמֶר אֲכֵן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאֲנֹכִי לֹא יָדַעְתִּי: וַיִּירָא וַיֹּאמֶר מֶה נֹרָא הַמָּקוֹם
 הַזֶּה אֵין זֶה כִּי אִם בֵּית אֱ-לֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמַיִם ... וַיִּקְרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא בֵּית אֵל ..."

- 1) To note a place or location of various kinds.
- 2) To note a ritual site, a sacred site, and even a sanctuary. (Shlomo's prayer at the dedication of the Temple: "That Your eyes may be open to this house night and day, towards the place ('ha-makom') of which You have said, "My name shall be there" (1 Melakhim 8:29)

בראשית רבה (וילנא) פרשה סח

ויפגע במקום, ר"ה בשם ר' אמי אמר מפני מה מכנין שמו של הקב"ה וקוראין אותו מקום? שהוא מקומו של עולם ואין עולמו מקומו. מן מה דכתיב (שמות ל"ג) 'הנה מקום אתי', הוי הקב"ה מקומו של עולם ואין עולמו מקומו

Rav D. Z. Hoffman :

Scripture has not yet fixed any particular place. "The place which the Lord shall choose" merely stands in contrast to "the high mountains, the hills, and the leafy tree," which are places chosen by man.

משנה מסכת כלים פרק א משנה ח

לפנים מן החומה מקודש מהם שאוכלים שם קדשים קלים ומעשר שני הר הבית מקודש ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם החיל מקודש ממנו שאין עובדי כוכבים וטמא מת נכנסים לשם עזרת נשים מקודשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין חייבין עליה חטאת עזרת ישראל מקודשת ממנה שאין מחוסר כפורים נכנס לשם וחייבין עליה חטאת עזרת הכהנים מקודשת ממנה שאין ישראל נכנסים לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה לשחיטה לתנופה

ספר מלכים א פרק ח

מג אתה תשמע השמים, מכן שבתך, ועשית, כלל אשר-יקרא אליך הנכרי-למען ידעו כל-עמי הארץ את-שמך, ליראה אתך כעמך ישראל, ולדעת, כי-שמך נקרא על-הבית הזה אשר בנית. מד כי-יצא עמך למלחמה על-איבו, בדכך אשר תשלחם; והתפללו אל-יהוה, דכך העיר אשר בחרת בה, והבית, אשר-בנית לשמך. מה ושמעתי, השמים, את-תפלתם, ואת-תחנונתם; ועשית, משפטם. מו כי יחטאו-לה, כי אין אדם אשר לא-יחטא, ואנפת בם, ונתתם לפני איבי; ושבו שביהם אל-ארץ האויב, רחוקה או קרובה. מד והשיבו, אל-לבם, בארץ, אשר נשבו-שם; ושבו והתחננו אליך, בארץ שביהם לאמר, חטאנו והעוינו, רשענו. מח ושבו אליך, בכל-לבכם ובכל-נפשם, בארץ איביהם, אשר-שבו אתם; והתפללו אליך, דרך ארצם אשר נתתה לאבותם, העיר אשר בחרת, והבית אשר-בנית (בנית) לשמך

משנה מסכת זבחים פרק יד

משנה ד

עד שלא הוקם המשכן היו הבמות מותרות ועבודה בבכורות משהוקם המשכן נאסרו הבמות ועבודה בכהנים קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מחנה ישראל

משנה ה

באו לגלגל והותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל מקום

משנה ו

באו לשיילה נאסרו הבמות לא היה שם תקרה אלא בית של אבנים מלמטן ויריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה

משנה ז

באו לנוב ולגבעון הותרו הבמות קדשי קדשים נאכלים לפנים מן הקלעים קדשים קלים בכל ערי ישראל

משנה ח

באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להם עוד היתר והיא היתה נחלה קדשי קדשים נאכלים לפניו מן הקלעים קדשים קלים ומעשר שני לפניו מן החומה

ד. קאסוטו, ירושלים בתורה (ארל ישראל ג)

פירוש הביטוי המקום אשר יבחר הוא אחר ואין כוונתו למקום אחד בלבד. אינו בא אלא לקבוע, שאסור לבני ישראל להקריב קרבנות בכל מקום אשר ירצו: רק במקום שיאושר מפי כהן או נביא בשם ה' תהיה העבודה מותרת. ומקום זה יוכל להיות ירושלים, ויוכל להיות מקום אחר או מקומות אחרים, אפילו יותר מאחד בבת אחת, ובלבד שיאושרו בשם ה' מפי איש שיהיה מוסמך לכך. רק לאחר שהאישים המוסמכים קבעו שמאז ואילך המקדש שבירושלים לבדו יהיה מקום נבחר לעבודה... העבודה ביתר המקומות נחשבה לאסורה. ראה לכך, שכוונת הכתוב היא למקומות שונים, יש לנו במה שכתוב במפורש בס' דברים עצמו (כ"ז, ד-ז), על בניית מקדש והקרבת קרבנות על הר עיבל, מיד לאחר שתיכבש הארץ. ירושלים כלולה אפוא במושג המקום אשר יבחר כשם שכלולים בו כל יתר המקומות שיאושרו מפי סמכות ניכרת בישראל בשם ה'. על ירושלים ניתן כבר האישור מזמן רב, ברמזים הנמצאים בספר בראשית

The meaning of the expression, "The place which [the Lord] shall choose," is different, and it does not refer to only one place. It comes merely to establish that it is forbidden to the people of Israel to offer sacrifices wherever they please; service is permitted only in a place confirmed by a priest or a prophet in the name of God. This place can be Jerusalem, and it can be a different place or places, even more than one at the same time, provided that they are confirmed in the name of God by a person who is authorized [to issue such a confirmation]. Only after the authorized officials established that from then on the *Mikdash* in Jerusalem alone would be the chosen place for the [Divine] service... was service in other places regarded as forbidden. Proof to this [assertion] that Scripture is referring to various places is found in the book of *Devarim* itself (27:4-7), regarding the building of a sanctuary and the offering of sacrifices on Mount Eival, immediately following the conquest of the Land. We see, then, that Jerusalem is included in the concept of "the place which the Lord shall choose," just as are included all the other places that will be confirmed by a recognized authority in Israel in the name of God. Confirmation regarding Jerusalem was already given a long time ago, in the allusions found in the book of *Bereishit*

ספר שמואל ב פרק כד

יח וַיֵּבֶא-גֵד אֶל-דָּוִד, בַּיּוֹם הַהוּא; וַיֹּאמֶר לוֹ, עֲלֵה הַקָּמַח לַיהוָה מִזֶּבֶחַ, בְּגֶחַן, אַרְבִּיחַ (אֲכֹנֶה) הַיְבֵסִי. יט וַיַּעַל דָּוִד דָּבָר-גֵּד, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה. כ וַיִּשְׁקֶף אֲכֹנֶה, וַיֵּרָא אֶת-הַמֶּלֶךְ וְאֶת-עַבְדָּיו, עֹבְרִים, עָלָיו; וַיֵּצֵא אֲכֹנֶה, וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ אַפְּיוֹ אֶרְצָה. כא וַיֹּאמֶר אֲכֹנֶה, מִדּוּעַ בָּא אֲדֹנָי-הַמֶּלֶךְ אֶל-עַבְדִּי; וַיֹּאמֶר דָּוִד לַקְּנֹת מִעֲמָךְ אֶת-הַגֶּחַן, לַבָּנוֹת מִזֶּבֶחַ לַיהוָה, וְתַעֲצֵר הַמַּגֵּפָה, מֵעַל הָעָם. כב וַיֹּאמֶר אֲכֹנֶה אֶל-דָּוִד, יִקַּח וַיַּעַל אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָי; הֲאֵה הַבָּקָר לַעֲלֹה, וְהַמֶּרְגִּים וְכָלִי הַבָּקָר לַעֲצִים. כג הֲפֹל, נָתַן אֲכֹנֶה הַמֶּלֶךְ-לַמֶּלֶךְ; {ס} וַיֹּאמֶר אֲכֹנֶה אֶל-הַמֶּלֶךְ, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ יִרְצֶךָ. כד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל-אֲכֹנֶה, לֹא פִי-קִנּוּ אֶקְנֶה מֵאוֹתְךָ בְּמַחִיר, וְלֹא אֵעֲלֶה לַיהוָה אֱלֹהֵי, עֲלֹת חֲנֹם; וַיִּקֶּן דָּוִד אֶת-הַגֶּחַן וְאֶת-הַבָּקָר, בְּכֶסֶף שְׁקֵלִים תְּמֻשִׁים. כה וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיַּעַל עֲלֹת וּשְׁלָמִים; וַיַּעֲתֵר יְהוָה לְאַרְצְךָ, וְתַעֲצֵר הַמַּגֵּפָה מֵעַל יִשְׂרָאֵל.

ספר דברי הימים א פרק כב

א וַיֹּאמֶר דָּוִד-זֶה הוּא, בֵּית יְהוָה הָאֱלֹהִים; וְזֶה-מִזְבֵּחַ לַעֲלֹה, לְיִשְׂרָאֵל

ד"ק דברי הימים ב פרק ו פסוק ב

ב) עולמים - כי שילה ונוב וגבעון לא היו עולמים כי לא היו הם המקום הנבחר שנאל' בו אל המקום אשר יבחר ה' כי אם זה המקום שהוא הר המוריה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו בו וקראו ה' יראה ואמר

בהר ה' יראה כי באותו הר יראה לדורות ודוד כשראה כי נעתר שם וירד ה' שם על עולותיו אש מן השמים ידע כי הוא המקום הנבחר ואמר זהו בית האלהים וזהו מזבח לעולה לישראל

II שילה?

ספר יהושע פרק יח

א וַיִּקְהַל כָּל-עֵדֶת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, שְׁלֵה, וַיִּשְׁפְּנוּ שָׁם, אֶת-אֹהֶל מוֹעֵד; וְהָאֶרֶץ נִקְבְּשָׁה, לַפְּנִיָּהֶם. ב וַיִּזְתְּרוּ בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֶשֶׁר לֹא-חָלְקוּ אֶת-נַחֲלָתָם—שְׁבָעָה, שְׁבָטִים

ספר דברים פרק יב

ט כִּי לֹא-בָאתֶם, עַד-עֵתָה—אֶל-הַמְּנוּחָה, וְאֶל-הַנְּחִלָּה, אֶשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיךָ, נָתַן לָךְ. י וַעֲבַרְתֶּם, אֶת-הַיַּרְדֵּן, וַיִּשְׁבְּתֶם בְּאֶרֶץ, אֶשֶׁר-יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מְנַחֵל אֶתְכֶם; וְהִנִּיחַ לָכֶם מְכַל-אֹיְבֵיכֶם מִסְּבִיב, וַיִּשְׁבְּתֶם-בְּטוֹחַ. יא וְהָיָה הַמָּקוֹם, אֶשֶׁר-יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם—שָׁמָּה תָּבִיאוּ, אֶת כָּל-אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם: עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם, מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְתִרְמַת יֶדְכֶם, וְכֹל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם, אֲשֶׁר תִּדְרֹו לַיהוָה

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף כ עמוד ב

תניא, רבי יוסי אומר: שלש מצות נצטוו ישראל בכניסתן לארץ: להעמיד להם מלך, ולהכרית זרעו של עמלק, ולבנות להם בית הבחירה, ואיני יודע איזה מהן תחילה, כשהוא אומר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק, הוי אומר: להעמיד להם מלך תחילה, ואין כסא אלא מלך, שנאמר וישב שלמה על כסא ה' למלך. ועדיין איני יודע אם לבנות להם בית הבחירה תחלה, או להכרית זרעו של עמלק תחלה, כשהוא אומר והניח לכם מכל אויביכם וגו' והיה המקום אשר יבחר ה' וגו' - הוי אומר: להכרית זרעו של עמלק תחלה. וכן בדוד הוא אומר: ויהי כי ישב המלך דוד בביתו וה' הניח לו מסביב, וכתוב ויאמר המלך אל נתן הנביא ראה נא אנכי יושב בבית ארזים וגו'

ספרי דברים יב,ה

כתוב אחד אומר 'באחד שבטיך' (יד) וכתוב אחד אומר 'מכל שבטיכם' (ה) באחד שבטיך זו שילה מכל שבטיכם זו ירושלים

ספרי יב,ט

אל המנוחה ואל הנחלה נחלה זו שילה מנוחה זו ירושלים שנאמר 'זאת מנוחתי עדי עד פה אשב כי איוותיה' (תהילים קל"ב) דברי רב שמעון, ר' יהודה אומר חילוף דברים

ספרי כו,ב

"והלכת אל המקום אשר יבחר ה'" - זה שילה ובית עולמים

תהילים ע"ח, נ"ח-ס"ח

שמע אלהים ויתעבר וימאס מאד בישראל. ויטש משכן שלו אהל שכן באדם... וימאס באהל יוסף
ובשגט אפרים לא בחר: ויבחר את שבט יהודה את הר ציון אשר אהב" (פס' נ"ח - ס"ח)

III המקום אשר יבחר?

1) It is possible to understand the verb "yivchar" as an extended present, that is to say, an action that begins in the present but continues into the future (i.e. "u-farsa lo yafris" ("but does not part the hoof") (Vayikra 11:5)).

2) God **already chose** the place in the past, it is only in the future that He will **reveal His choice** to us.

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ב, הלכה ב

ומסורת ביד הכל שהמקום שבנה בו דוד ושלמה המזבח בגורן ארונה הוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו יצחק, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התיבה, והוא המזבח שהקריב עליו קין והבל, ובו הקריב אדם הראשון קרבן כשנברא ומשם נברא, אמרו חכמים אדם ממקום כפרתו נברא

3) The selection of the place has, in fact, not yet been made - God wishes to leave room for man to participate in the selection.

רמב"ן, ס' דברים יז, טו

ודעתי בדרך הפשט כי טעם 'אשר יבחר' - שכל מולך על עמים מאת האלוקים היא לו. וכך אמרו אפילו ריש גרגותא מן שמיא מוקמי ליה, יאמר שום תשים עליך מלך כל אשר יהיה נגזר מן השמים שימלך, וכל על דרך הפשט המקום אשר יבחר ה' אלוקיך בו, כל שיבנו שם בית המקדש לה' הכל מרצון ה'

4) God left the choice to man, without detracting from the Divine selection of the place
(divine omniscience vs. free choice)

פרי דברים פרשת ראה פסקא סו

ה) כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מכל שבטיכם, דרוש על פי נביא יכול תמתין עד שיאמר לך נביא תלמוד לומר לשכנו תדרשו ובאת שמה דרוש ומצוא ואחר כך יאמר לך נביא וכן אתה מוצא בדוד שנאמר +תהלים קלב א - ה+ זכור ה' לדוד את כל ענותו אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב מנין שלא עשה אלא על פי נביא שנאמר +ש"ב כד יח+ ויבוא גד אל דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה הקם לה' מזבח בגורן ארונה היבואי ואומר +דה"ב ג א+ ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלים בהר המוריה אשר נראה לדוד אביו

Is Yerushalayim Chosen? IV

ספר בראשית פרק יד

יח ומלכי-צדק מלך שלם, הוציא לחם ויין; והוא כהן, לאל עליון

אבן עזרא על בראשית פרק יד פסוק יח
(יח) ומלכי צדק - נקרא כן בעבור שהוא מלך על מקום צדק וי"א כי הוא שם:
ושלם - היא ירושלים והעד ויהי בשלם סכו:

מדרש רבה בראשית פרשה מג פסקה ו
ומלכי צדק מלך שלם וגו' הה"ד (תהלים מה) ובת צור במנחה פניך יחלו עשירי עם ומלכי צדק מלך שלם
המקום הזה מצדיק את יושביו מלכי צדק אדוני צדק נקראת ירושלים שנאמר (ישעיה א) צדק ילין
בה

רמב"ן על בראשית פרק יד פסוק יח
(יח) ומלכי צדק מלך שלם היא ירושלים, כענין שנאמר (תהלים עו ג) ויהי בשלם סוכו ומלכה יקרא גם
בימי יהושע "אדני צדק" (יהושע י א), כי מאז ידעו הגוים כי המקום ההוא מבחר המקומות באמצע
הישוב, או שידעו מעלתו בקבלה שהוא מכוון כנגד בית המקדש של מעלה ששם שכינתו של הקב"ה
שנקרא "צדק" ובבראשית רבה (מג ו) המקום הזה מצדיק את יושביו, ומלכי צדק אדוני צדק, נקראת
ירושלם צדק, שנאמר (ישעיה א כא) צדק ילין בה:

Yaira Amit, "Tafkid Ha-Tziyunim Ha-Topografiyim Be-Sippur Ha-Mikra'i" (in *Shenaton Le-Mikra U-Le-Cheker Ha-Mizrach Ha-Kadum*, vol. IX (pp. 21-22):

"In the account of the meeting between Avraham and Malkitzedek, king of Shalem, no explicit mention is made of Jerusalem. The place-name that is mentioned is Shalem... The peaceful encounter with the king of the city of Shalem, a member of the dynasty of Tzedek, who serves as a priest to the most high God and blesses Avraham in the name of the most high God, the possessor of heaven and earth, and also the mention of the bread, the wine, and the tithe, all of which are connected to religious ritual – all of these things connect the place to Jerusalem, which will eventually fill the role of city of justice and peace, and the place where God chooses to rest His name. Without a doubt, this encounter with Avraham comes to teach about the unique and important nature of the place, and all this while refraining from mentioning its accepted name: Jerusalem. This early allusion to Jerusalem clarifies for the reader who reads on that David's selection of Jerusalem was not based solely on political-social considerations. His choice was a realization of the ancient essence of the city, as it was already revealed to Avraham."

ספר בראשית פרק כב

יד ויקרא אברהם שם-המקום ההוא, יהוה יראה, אשר יאמר היום, בהר יהוה יראה

Why Ambiguous / Concealed? V

- 1) **The Place was concealed in order to prevent alien worship at the site**
- 2) **The revelation of Jerusalem is conditioned upon an appropriate spiritual and governmental reality**

"כי לא באתם עד עתה אל המנחה ואל הנחלה אשר ה' א-להיך נתן לך" (דברים י"ב, ט)

"ולמן היום אשר צייתי שפטים על עמי ישראל והניחתי לך מפל איביך והגיד לך ה' כי בית יעשה לך ה'" -
(שמואל ב ד', יא)

"וְעָבַרְתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֶתְכֶם וְהֵנִיחַ לָכֶם מִכָּל אֲיִבֵיכֶם מִסְבִּיב - וְיִשְׁבַּתֶּם בְּטוֹחַ. וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכְנֵי שְׁמוֹ שֵׁם" (דברים י"ב, י"א)

3) **Jerusalem will become revealed when people yearn for it with utmost yearning**

ספרי דברים פסקה 30

כי אם אל המקום אשר יבחר ה' א-להיכם מכל שבטיכם - דרוש על פי נביא... יכול תמתין עד שיאמר לך נביא? תלמוד לומר 'לשכנו תדרשו ובאת שמה' - דרוש ומצוא ואחר כך יאמר לך נביא. וכן אתה מוצא בדוד, שנאמר 'זכור ה' לזוד את כל ענותו אשר נשבע לה' נדר לאביר יעקב אם אבא באהל ביתי אם אתן שנת לעיני... עד אמצא מקום לה' משכנות לאביר יעקב' (תהילים קל"ב, א-ה)

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף ל עמוד א

גמרא. ומנלן דעבדינן זכר למקדש? דאמר קרא כי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך נאם ה' כי נדחה קראו לך ציון היא דרש אין לה, מכלל דבעיא דרישה

רש"י, בראשית י"ב, ב ד"ה אל הארץ

לא גילה לו הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור. כיוצא בו 'את בנך את יחידיך אשר אהבת את יצחק' (בראשית כ"ב, ב), כיוצא בו 'על אחד ההרים אשר אומר אליך'

4) **Reaching Jerusalem depends upon the unity of the people of Israel**

רמב"ם, מורה נבוכים ח"ג, פרק מה

ואשר לא התבאר בתורה ולא נזכר בפרט, אבל רמז אליו ואמר 'אשר יבחר ה', יש בו אצלי שלש חכמות. האחת מהן - שלא יחזיקו בו האומות וילחמו עליו מלחמה חזקה, כשידעו שזה המקום מן הארץ הוא תכלית התורה; והשנית - שלא יפסידוהו מי שהוא בידם עתה וישחיתוהו בכל יכלתם; והשלישית, והיא החזקה שבהם, שלא יבקש כל שבט בהיותו בנחלתו ולמשל בו, והיה נופל עליו מן המחלוקת והקטטה, כמו שנפל בבקשת הכהונה, ולזה באה המצוה שלא יבנה בית הבחירה אלא אחר הקמת מלך, עד שתהיה המצוה לאחד, ותסתלק המחלוקת

The fact that this place is not stated explicitly when mentioned in the Torah and not designated, but only hinted at by means of the words, "Which the Lord shall choose," is due, in my opinion, to three wise considerations. The first is, **lest nations should hold fast to the place and fight for it with great violence**, knowing as they do that this place is the final purpose of the Law on earth. The second is, **lest those who then owned the place ravage and devastate it to the limit of their power**. The third, and it is the strongest, **lest every tribe should demand that this place be within its allotted portion and should seek to conquer it, which would lead to conflict and sedition**, such as happened with regard to the priesthood. Therefore, the command was given that the Chosen Temple should only be built after the elevation of a king, so that only one would be qualified to give commands and quarrels would cease... (Guide of the Perplexed, III: 45)

תלמוד בבלי מסכת יומא דף יב עמוד א

ירושלים לא נתחלקה לשבטים

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה יד

ירושלים מקודשת משאר העיירות המוקפות חומה, שאוכלין קדשים קלים ומעשר שני לפני מוחמתה, ואלו דברים שנאמרו בירושלים: אין מלינין בה את המת, ואין מעבירין בתוכה עצמות אדם ואין משכירין בתוכה בתים, ואין נותנין בתוכה מקום לגר תושב, ואין מקיימין בה קברות חוץ מקברי בית דוד וקבר חולדה שהיו בה מימות נביאים הראשונים, ואין נוטעין בה גנות ופרדסים, ואינה מזרעת ואינה נחרשת שמא תסרח, ואין מקיימין בה אילנות חוץ מגינת ורדים שהיתה שם מימות נביאים הראשונים, ואין מקיימין בה אשפה מפני השרצים, ואין מוציאים הימנה זיזין וגזוזטראות לר"ה מפני אהל הטומאה, ואין עושין בה כבשונות מפני העשן, ואין מגדלין בה תרנגולות מפני הקדשים, וכן לא יגדלו הכהנים תרנגולים בכל א"י מפני הטהרות, ואין הבית נחלט בה, ואינו מטמא בנגעים, ואינה נעשית עיר הנדחת, ואינה מביאה עגלה ערופה לפי שלא נתחלקה לשבטים

ספר תהילים פרק קכב

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמֹחֲתִי בְּאֶמְרֵי לִי בֵּית יְהוָה נִלְוָה: (ב) עֲמֻדוֹת הַיָּיִן רִגְלֵינוּ בְּשִׁעְרֵיךָ יְרוּשָׁלַם: (ג) יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה קְעִיר שְׁתֵּבֶרֶה לָהּ יַחְדָּו: (ד) נִשְׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם יְהוָה: (ה) כִּי שָׁמָּה יֵשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד: (ו) שְׁאֵלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם יִשְׁלִיחוּ אֲהֲבֵיךָ: (ז) יְהוָה שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלוֹהָ בְּאֶמְנוֹתֶיךָ: (ח) לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ: (ט) לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לָךְ:

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת חגיגה פרק ג

א"ר יהושע בן לוי [תהילים קכב ג] ירושלם הבנויה כעיר שחבורה לה יחדיו עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים מעתה אפי' בשאר ימות השנה א"ר זעירה ובלבד בשעה ששם עלו שבטים

ילקוט שמעוני תהילים ע"ו רמז תתי"ד

למנצח בנגינות מזמור לאסף שיר נודע ביהודה אלהים... ד"א אימתי נודע יהודה באלהים כשתקים אותה סוכה שאמרת והיה ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת. אמר הקב"ה אברהם קרא אותו יראה, שנאמר ויקרא אברהם שם המקום ההוא ה' יראה אשר יאמר בהר ה' יראה. ושם קרא אותו שלם, שנאמר ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין וגו'. אם אני קורא אותו יראה, כדרך שקראו אברהם, שם צדיק ומתרעם. ואם אני קורא אותו שלם, כדרך שקראו שם, אברהם צדיק ומתרעם. אלא הריני קורא אותו בדרך שקראו אותו שניהם, ירושלים יראה שלום

"To the chief musician on strings, a psalm of Assaf, a poem: In Yehuda is God known (Tehillim 76:1-2)... Another explanation: When will God be known in Yehuda – when He raises up that tabernacle about which it is said: "On that day I will raise up the tabernacle of David that is fallen" (Amos 9:11). The Holy One, blessed be He, said: Avraham called it "Yir'eh," as it is stated: "And Avraham called the name of that place Adonay-Yir'eh; as it is said to this day, In the mount the Lord will appear" (Bereishit 22:14). And Shem called it "Shalem," as it is stated: "And Malki-Tzedek king of Shalem brought out bread and wine, etc." (Bereishit 14:18). If I call it "Yir'eh," in the way that Avraham called it, Shem will become angry. And if I call it "Shalem," in the way that Shem called it, Avraham will become angry. Rather, I will call it in the way that the two of them called it, "Yerushalayim," "Yir'eh-Shalom." (Yalkut Shim'oni Tehillim 76, sec. 814).

5. Jerusalem must be conquered by a kingdom ruling over all of Israel

רד"ק, שמ"ב ה,ו

וילך המלך ואנשיו - ובדברי הימים (דה"א י"א, ד) וילך דוד וכל ישראל, כי כל ישראל היו עתה אנשיו, וכיון שמלך על כל ישראל הלך אל ירושלים ללכוד מצודת ציון, לפי שהיתה קבלה אצלם כי ציון

ראש ממלכת ישראל ולא ילכוד אותה אלא מי שיהיה מלך על כל ישראל, ועד היום לא נתקיימה מלכות ישראל, כי שאול לא קמה מלכותו

"The king and his men went" – and in *Divrei Ha-yamim* (I *Divrei Ha-yamim* 11:4): "David and all of Israel went." For all of Israel were now his men. And once he ruled over all of Israel, he went to Jerusalem to capture the stronghold of Zion. For they had a tradition that Zion was the beginning of the kingdom of Israel, **and it would only be captured by someone who ruled as king over all of Israel.** And until now the kingdom of Israel did not survive, for Shaul's kingdom did not survive. (Radak, II *Shmuel* 5:6)

רבנו בחיי, דברים י"ב,ה

ולכן העלים וסתם הכתוב המקום הזה ולא פרסמו. ואין צורך לומר האומות כי אפילו ישראל לא ידעוהו, כי אף על פי שידעו הכל מעלתו של הר המוריה, לא היו יודעים כי הוא המקום אשר יבחר ה'

6) **There is one place and it is God who chooses it**

אברבנאל, דברים י"ב,ד

המקום המקודש צריך שיהיה אחד כאחדות הא-לוהי יתברך השוכן בו ולא יהיו רבים כמקומות הגויים... עוד צריך שתהיה בחירתו מאת ה' ועל פי נביא ולא כרצון העובדים כאשר יעלה על רוחם וזהו 'אשר יבחר ה' א-להיכם מכל שבטיכם' עוד צריך שגם באותו מקום לא תהיו אתם העובדים והזובחים כמו הגוים. אבל יהיה המוטל עליכם שלשכנו תדרשו ובאת שמה. ר"ל שאתם תדרשו אל הנביא על מקום משכנו לא שאתם תבחרו אותו

The sanctified place must be one, like the oneness of God, blessed be He, who dwells within it, and there must not be many places, like the places of the nations... It must also be chosen by God and by way of a prophet, and not according to the desire of the worshippers and what enters their minds. This is "which the Lord your God shall choose from all your tribes." Even in that place, you who worship and sacrifice must not be like the nations. Rather it falls upon you to "seek Him, at His dwelling, and there shall you come." That is to say, you must seek out the site of His dwelling by way of a prophet, and not that you choose it. (Abravanel, *Devarim* 12:4)

7) **The place was concealed so that the earlier stations of the Mishkan not be treated with derision**

כלי יקר, דברים י"ב,ד

קרוב לשמוע שלכך לא גלהו - שלא ינהגו בזיון בשילה ונוב וגבעון כשיידעו בבירור שלא זו המנוחה והנחלה

For this reason, it was not revealed – so that they not treat Shilo, Nov, and Giv'on with derision when they know with certainty that these are not the rest and the inheritance.

Finally Revealed :David & Shlomo VI

מעשי דוד – מפקד העם וקניית גורן ארוונה היבוס

(א) ויסף אף ה' לחרות בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּסַּת אֶת דָּוִד בְּהֵם
לְאֹמֶר לָךְ מִנֵּה אֶת יִשְׂרָאֵל וְאֵת יְהוּדָה:
(ב) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאֵב שֶׁר הַחֵיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ
שׁוּט נָא בְּכָל שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע וּפְקֹדוּ
אֶת הָעָם וַיְדַעְתִּי אֶת מִסְפַּר הָעָם: (ג) וַיֹּאמֶר יוֹאֵב אֶל
הַמֶּלֶךְ
וַיֹּסֵף ה' אֱלֹהֶיךָ אֶל הָעָם כְּהֵם וְכֵהֶם מֵאֵה פַעֲמִים וְעַיִי אֲדִי
הַמֶּלֶךְ רָאוֹת וְאֲדִי הַמֶּלֶךְ לְמַה חָפֵץ בַּדְּבַר הַזֶּה:
(ד) וַיִּתְּזֶק דָּבָר הַמֶּלֶךְ אֶל יוֹאֵב וְעַל שָׂרֵי הַחֵיִל וַיֵּצֵא
יוֹאֵב וְשָׂרֵי הַחֵיִל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת הָעָם אֶת
יִשְׂרָאֵל:

(ה) וַיַּעֲבְרוּ אֶת הַיַּרְדֵּן וַיַּחֲנוּ בְּעָרְוֶר וּמִן הָעִיר אֲשֶׁר
בְּתוֹךְ הַנַּחַל הַגָּד וְאֶל יַעֲזֵר: (ו) וַיָּבֹאוּ הַגִּלְעָדִים וְאֶל אֲרָץ
תְּחַתִּים חֲדָשִׁי וַיָּבֹאוּ דָגָה יַעֲן וּסְבִיב אֶל צִדּוֹן: (ז) וַיָּבֹאוּ
מִבְּצֵר צָר וְקָל עָרֵי הַחַיִּי וְהַכְּנַעֲנִי וַיָּבֹאוּ אֶל נָגַב יְהוּדָה
בְּאֵר שֶׁבַע: (ח) וַיִּשְׁטוּ בְּכָל הָאָרֶץ
וַיָּבֹאוּ מִקְצֵה תְּשֻׁעָה חֲדָשִׁים וְעֶשְׂרִים יוֹם וּרְיֹשֶׁלַם:
(ט) וַיִּתֵּן יוֹאֵב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי
יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ חֵיִל שֶׁלֶף חֶרֶב וְאִישׁ
יְהוּדָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ:

וַיָּבֹא וְיֹשֶׁלַם:
(ה) וַיִּתֵּן יוֹאֵב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל דָּוִד וַיְהִי כִּל יִשְׂרָאֵל
אֶלֶף אֶלֶפִים וּמֵאָה אֶלֶף אִישׁ שֶׁלֶף חֶרֶב וְיְהוּדָה אַרְבַּע
מֵאוֹת וּשְׁבַעִים אֶלֶף אִישׁ שֶׁלֶף חֶרֶב: (ו) וְלִזְוִי וּבְנָיִמָן לֹא
פָקֵד בְּתוֹכָם כִּי נִתְעַב דָּבָר הַמֶּלֶךְ אֶת יוֹאֵב:
(ז) וַיִּרַע בְּעַיְנֵי הָאֱלֹהִים עַל הַדְּבַר הַזֶּה וַיַּךְ אֶת יִשְׂרָאֵל:
(ח) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל הָאֱלֹהִים תְּחַתִּי מֵאֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַחֶסֶד
תְּהִי וְעַתָּה הֶעֱבַר נָא אֶת עֹוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְפַלְתִּי מֵאֵד:
(ט) וַיְדַבֵּר ה' אֶל דָּוִד חֲזֵה דָוִד

(י) וַיִּרַע לִב דָּוִד אֶתוֹ אַחֲרֵי כֵן סִפֵּר אֶת הָעָם
וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל ה' חַטָּאתִי מֵאֵד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
וְעַתָּה ה' הֶעֱבַר נָא אֶת עֹוֹן עַבְדְּךָ כִּי נִסְפַלְתִּי מֵאֵד:
(יא) וַיָּקָם דָּוִד בַּבֶּקֶר וַתְּזַכֵּר ה' יְהִי אֵל גֵּד הַכִּבִּיא חֲזֵה דָוִד
לְאֹמֶר:
(יב) הַלֹּוֹךְ וַדְּבַרְתָּ אֶל דָּוִד פֹּה אָמַר ה' שֶׁלֶשׁ אֲנֹכִי נוֹטֵל
עֲלֶיךָ בְּחֶרֶב לָךְ אַחַת מֵהֶם וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ: (יג) וַיָּבֹא גֵד אֶל
דָּוִד וַיִּגַּד לוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ הַתְּבֹא לָךְ
שֶׁבַע שָׁנִים רַעֲב בְּאֶרֶץ אִם שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים נֹסֵךְ לִפְנֵי
צָרְךָ וְהוּא רִדְפָךְ וְאִם הַיּוֹת שְׁלֹשֶׁת יָמִים דְּבַר בְּאֶרֶץ

לְאֹמֶר:
(י) לָךְ וַדְּבַרְתָּ אֶל דָּוִד לְאֹמֶר פֹּה אָמַר ה' שֶׁלֹשׁ אֲנִי נֹטֵל
עֲלֶיךָ לָךְ אַחַת מֵהֶם וְאֶעֱשֶׂה לָּךְ: (יא) וַיָּבֹא גֵד אֶל דָּוִד
וַיֹּאמֶר לוֹ פֹּה אָמַר ה' קֶבֶל לָךְ:
(יב) אִם שְׁלֹשׁ שָׁנִים רַעֲב וְאִם שְׁלֹשָׁה חֲדָשִׁים מִסָּה מִסִּי
צָרְךָ וְחַרְבַּב אֲוִיֶּךָ לְמִשְׁנֵת וְאִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים חֶרֶב ה'
וְזָכַר בְּאֶרֶץ וּמְלָאָה ה' מִשְׁחִית בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל
וְעַתָּה רָאָה מָה אֲשִׁיב אֶת שְׁלֹחֵי דְבָרְךָ: (יג) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל
גֵּד צֵר לִי מֵאֵד אֶפְלָה נָא בְּיַד ה' כִּי רַבִּים רַחֲמָיו וְגִבֵּד אֲדָם
אֶל אֶפְלָה: (יד) וַיִּתֵּן ה' דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁבַעִים אֶלֶף אִישׁ:
(טו) וַיִּשְׁלַח הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירְשָׁלַם לְהַשְׁחִית וּמִשְׁחַת רָאָה ה'
וַיִּנָּחֵם עַל הַרְעָה וַיֹּאמֶר לְמַלְאָךְ הַמְּשַׁחֵת רַב עַתָּה
הֲרֹף יָדְךָ וּמְלָאָךְ ה' עֹמֵד עִם גִּבְרֵי אֶרֶץ הַיְבוּסִי: (טז)
וַיִּשָׂא דָוִד אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת מְלָאָךְ ה' עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ
וּבֵין הָעַמִּים וְחַרְבָּן שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נֹטִיָה עַל יְרוּשָׁלַם
וַיִּפֹּל דָּוִד וַתִּקְנָנִים מִכְּסִים בְּשָׂקִים עַל פְּנֵיהֶם:

עַתָּה דַע וְרָאָה מָה אֲשִׁיב שְׁלֹחֵי דְבָרְךָ: (יז) וַיֹּאמֶר דָּוִד
אֶל גֵּד צֵר לִי מֵאֵד נְפֹלָה נָא בְּיַד ה' כִּי רַבִּים רַחֲמָיו וְגִבֵּד
אֲדָם אֶל אֶפְלָה: (טו) וַיִּתֵּן ה' דְּבַר בְּיִשְׂרָאֵל מֵהַבְּקֹר וְעַד
עַתָּה מוֹעֵד וַיִּמַּת מִן הָעָם מִדָּן וְעַד בְּאֵר שֶׁבַע שְׁבַעִים
אֶלֶף אִישׁ:
(טז) וַיִּשְׁלַח יְדוּ הַמֶּלֶךְ יְרוּשָׁלַם לְשַׁחֲתָהּ
וַיִּנָּחֵם ה' אֶל הַרְעָה וַיֹּאמֶר לְמַלְאָךְ הַמְּשַׁחֵת פַּעַם רַב עַתָּה הֲרֹף
יָדְךָ וּמְלָאָךְ ה' תִּהִי עִם גִּבְרֵי הָאֶרֶץ הַיְבוּסִי:

(יז) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל ה' בְּרָאָתוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ הַמֶּכָּה בְּעָם
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי חַטָּאתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי
וְאֵלֶּה הַצָּאֵן מָה עָשׂוֹ תְהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי:
(יח) וּמְלָאָךְ ה' אָמַר אֶל גֵּד לְאֹמֶר לְדָוִד כִּי יַעֲלֶה דָוִד
לְהִקִּים מִזְבֵּחַ לַה' בְּגִבְרֵי אֶרֶץ הַיְבוּסִי: (יט) וַיַּעַל דָּוִד בְּדָבָר
גֵּד אֲשֶׁר דָּבָר בְּשֵׁם ה': (כ) וַיֵּשֶׁב אֶרֶץ וַיִּרְא אֶת הַמֶּלֶךְ
וְאֶרְבַּעַת בָּנָיו עֹמֵד מִתְחַבְּאִים וְאֶרֶץ דֵּשׁ חִסִּים:
(כא) וַיָּבֹא דָוִד עַד אֶרֶץ וַיִּבֶט אֶרֶץ וַיִּרְא אֶת דָּוִד וַיֵּצֵא
מִן הַגְּבוּל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְדָוִד אֶפְסִים אֶרְצָה:

(יז) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל ה' בְּרָאָתוֹ אֶת הַמֶּלֶךְ הַמֶּכָּה בְּעָם
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנֹכִי חַטָּאתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי
וְאֵלֶּה הַצָּאֵן מָה עָשׂוֹ תְהִי נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית אָבִי:
(יח) וַיָּבֹא גֵד אֶל דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ עֲלֶה
הַקָּם לַה' מִזְבֵּחַ בְּגִבְרֵי אֶרֶץ הַיְבוּסִי: (יט) וַיַּעַל דָּוִד
בְּדָבָר גֵּד פֶּאֶשֶׁר צִוָּה ה':
(כ) וַיִּשְׁקֶף אֶרְוֹנָה וַיִּרְא אֶת הַמֶּלֶךְ וְאֵת עַבְדָּיו עֹבְרִים
עָלָיו וַיֵּצֵא אֶרְוֹנָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לְמֶלֶךְ אֶפְסִים אֶרְצָה:

(כא) ויאמר אֲרֹנָה מִדֹּעַ בֵּא אֲדִינִי הַמֶּלֶךְ אֶל עַבְדִּי
 ויאמר דָּוִד לִקְנֹת מַעֲמֵךְ אֶת הַגֶּלֶן לִבְנוֹת מִזְבֵּחַ לַיהוָה
 וְתַעֲצֵר הַמִּגְפָּה מֵעַל הָעָם: (כב)
 ויאמר אֲרֹנָה אֶל דָּוִד יִקַּח וַיַּעַל אֲדִינִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב
 בְּעֵינָיו רָאָה הַבְּקָר לַעֲלֹה וְהַמִּרְגִּים וְכָלִי הַבְּקָר לַעֲצִים:
 (כג) הִפֵּל נִתַּן אֲרֹנָה הַמֶּלֶךְ לַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֲרֹנָה אֶל
 הַמֶּלֶךְ ה' אֱלֹהֶיךָ יִרְצֶךָ:
 (כד) ויאמר הַמֶּלֶךְ אֶל אֲרֹנָה לֹא כִי קִנֵּי אֶקְנֶה מֵאוֹתֶךָ
 בְּמַחִיר וְלֹא אֶעֱלֶה לַיהוָה עֹלוֹת חֹנָם
 וַיִּקַּח דָּוִד אֶת הַגֶּלֶן וְאֶת הַבְּקָר בְּכֶסֶף שֶׁקָּלִים חֲמִשִּׁים:
 (כה) וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וַיִּשְׁלַמִּים

(כב) ויאמר דָּוִד אֶל אֲתֹנֶה לִי מִקֹּדֶם הַגֶּלֶן אֲקַנֶּה בָּא מִמֶּנִּי לַיהוָה
 בְּכֶסֶף מִלֵּא תִּנְהַו לִי וְתַעֲצֵר הַמִּגְפָּה מֵעַל הָעָם: (כג)
 ויאמר אֲרֹנָה אֶל דָּוִד קַח לְךָ וַיַּעַשׂ אֲדִינִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב
 בְּעֵינָיו רָאָה נִתַּחֵף הַבְּקָר לַעֲלֹת וְהַמִּרְגִּים לַעֲצִים וְחֲמִשִּׁים
 לַעֲלֹת הַמֶּלֶךְ נִתַּחֵף:

(כד) ויאמר הַמֶּלֶךְ דָּוִד לְאֲרֹנָה לֹא כִי קִנֵּי אֶקְנֶה בְּכֶסֶף
 מִלֵּא כִי לֹא אֶשָּׂא אֶשְׂר לְךָ לַיהוָה וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת חֹנָם:
 (כה) וַיִּתֵּן דָּוִד לְאֲרֹנָה בְּמִקְוֹם שֶׁקָּלִי זֶהָב מִשְׁקָל שֵׁשׁ
 מֵאוֹת: (כו) וַיִּבֶן שָׁם דָּוִד מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת
 וַיִּשְׁלַמִּים

ויעתר ה' לארץ ותעצר המגפה מעל ישראל: (שמ"ב)
 (כד)

וַיִּקְרָא אֶל ה' וַיַּעֲבֹהוּ בְּאֵשׁ מִן הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבֵּחַ הָעֹלָה:
 (כז) וַיֹּאמֶר ה' לַמֶּלֶךְ וַיִּשָּׁב חֲרַבָּו אֶל דָּנָה:
 (כח) בְּעֵת הַהִיא בְּרָאוֹת דָּוִד כִּי עָנָהוּ ה' בְּגֶלֶן אֲרֹנָה
 הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח שָׁם: (כט) וּמִשְׁכַּן ה' אֲשֶׁר עָשָׂה מִשֶּׁה
 בַּמִּדְבָּר וּמִזְבֵּחַ הָעֹלָה בְּעֵת הַהִיא בְּבִמְהַ גְּבֻעֹן: (ל)
 וְלֹא יָכַל דָּוִד לִלְקַח לַפְּנֵי לַיהוָה כִּי נִבְעַת מִפְּנֵי
 חֲרַב מִלֵּאךְ ה': כב (א) וַיֹּאמֶר דָּוִד זֶה הוּא בֵּית ה'
 הָאֱלֹהִים וְזֶה מִזְבֵּחַ לַעֲלֹת לַיהוָה: (דה"א כא – כב, א)

ספר דברים פרק י"ז, יד-כ

כִּי תֵבֵא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ וַיִּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבָּתָהּ בָּהּ וַאֲמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכֹל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
 סָבִיבֵתִי. שׁוֹם תִּשִּׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקִּרְבֵּי אֲחִיךָ תִּשִּׂים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תִּוָּכַל לִתֵּת
 עָלֶיךָ אִישׁ נְכָרִי אֲשֶׁר לֹא אֲחִיךָ הוּא. רַק לֹא יִרְבֶּה לּוֹ סוֹסִים וְלֹא יִשִּׁיב אֶת הָעָם מִצְרַיִם לִמְעַן הִרְבּוֹת סוֹס
 וְה' אָמַר לְכֶם לֹא תִסָּפּוּ לְשׁוֹב בְּדַכְךָ הַזֶּה עוֹד. וְלֹא יִרְבֶּה לּוֹ נְשִׁים וְלֹא יִסּוּר לְכַבּוֹ וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יִרְבֶּה לּוֹ
 מֵאֹד. וְהָיָה כִּשְׁבָתוֹ עַל כֶּסֶף מִמְּלַכְתּוֹ וְכִתֵּב לּוֹ אֶת מִשְׁנֵה הַתּוֹכָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר מִלְּפָנֵי הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם.
 וְהָיְתָה עִמּוֹ וְקָרָא בּוֹ כָּל יְמֵי תִיּוֹ לִמְעַן יִלְמַד לִירְאֵה אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ לְשִׁמְרָתָהּ אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹכָה הַזֹּאת וְאֶת
 הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לַעֲשׂוֹתָם. לְבִלְתִּי רוּם לְכַבּוֹ מֵאֲחֵיו וּלְבִלְתִּי סוּר מִן הַמִּצְוָה יְמִין וּשְׂמֹאל לִמְעַן יִאָּרֶיךָ יְמִים עַל
 מִמְּלַכְתּוֹ הוּא וּבְנָיו בְּקִרְבֵּי יִשְׂרָאֵל

וְהַשְׁחִית רָאָה ה' וַיִּנָּחֵם עַל הַרְעָה וַיֹּאמֶר לַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁחִית רַב עֲתָה הֲרַף יָדְךָ
תְּלַמּוּד בְּבִלִי, בְּרֻכּוֹת סב ע"ב

אמר רב: ראה יעקב אבינו, דכתיב 'ויאמר יעקב כאשר ראם' (בראשית ל"ב, ג). ושמואל אמר: אפרו של
 יצחק ראה, שנאמר 'א-להים יראה לו השה' (שם כ"ב, ח). רבי יצחק נפחא אמר: כסף כפורים ראה,
 שנאמר 'ולקחת את כסף הכפורים מאת בני ישראל' וגו' (שמות ל', טז). רבי יוחנן אמר: בית המקדש
 ראה, דכתיב 'בהר ה' יראה'... ומסתברא כמאן דאמר בית המקדש ראה, שנאמר 'אשר יאמר היום בהר
 ה' יראה' (בראשית כ"ב, יד)

מכילתא דרשב"י, (הופמן) תורה שלמה, יתרו תקנא

גדולה עבודה, שהרי לא פתח הכתוב אלא בה, 'מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו' (שמות כ', כא), וכן
 את מוצא באוהל מועד שלא פתח לו אלא בעבודה תחילה, שנאמר 'ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל
 מועד לאמור אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (ויקרא א', א-ב). וכן את מוצא בכניסתן לארץ שלא פתחו אלא
 בעבודה תחילה שנאמר 'אז יבנה יהושע מזבח' (יהושע ח', לא). אף לעתיד לבוא אין פותחין אלא
 בעבודה תחילה שנאמר אבוא ביתך בעולות (תהילים ס"ו, יג). וכן את מוצא בעלייתן מן הגולה שלא פתחו
 אלא בעבודה תחילה שנאמר 'ויכינו את המזבח על מכוונותיו' (עזרא ג', ג)

Ramban, Bamidbar 16:21

This is indeed the way of those who plead for mercy, for they mitigate the [severity of the] people's sin and put [the blame for] it upon the individual who caused it, because he at any rate is [certainly] guilty. And so did David say, "Lo, I have sinned and I have done iniquitously; but these sheep, what have they done? Let Your hand, I pray You, be against me and against my father's house" (*Shmuel II 24:17*). **And the punishment** [i.e., the plague in the days of David] **came upon the people as well** [despite David accepting the blame himself] **because of their own sin**, for they should have given the [half-]shekels themselves [in order to be counted], if [we say that] the punishment was on account of that sin, as our Rabbis explained it. For the king had not commanded them not to give the [half-]shekels, as he only wanted to know their numbers; therefore, their guilt and his guilt in this incident was equal. Moreover, in addition to [being punished for] the census, there was a punishment upon the people [already] at the beginning of this matter, as it is written, "And again the anger of the Lord was kindled against Israel, and He moved David against them, [saying, Go, number Israel and Yehuda]" (*Ibid.*, 24:1).

Now, Rashi wrote there, "I do not know why [God's anger was kindled against Israel]." **And I say by way of explanation that Israel was punished because of the delay in the building of the Temple**, since the ark went from tent to tent as a stranger in the land and none of the tribes bestirred themselves to say, "Let us seek God and build a house to his Name," just as it is written, "Even unto His habitation shall you seek, and there you shall come" (*Devarim 12:5*). [This situation continued] until David was roused to action in this matter after many years and a long period of time [had elapsed since he had become king], as it is said, "And it came to pass, when the king dwelt in his house and the Lord had given him rest from all his enemies round about, that the king said unto Natan the prophet, 'See now, I dwell in a house of cedar, but the ark of God dwells within curtains'" (*Shmuel II 7:1-2*). Now God, blessed be He, prevented David [from building the Temple] because He said, "For you have shed much blood upon the earth in My sight" (*Divrei Ha-yamim I 22:8*), and thus the building was [further] delayed until the reign of Shlomo. **But had Israel really desired this matter [and really wanted to build the Temple], and had they bestirred themselves to action from the start, it would have been done [already] in the days of one of the Judges, or in the days of Shaul, or even in the days of David.** For had the tribes of Israel aroused themselves in this matter, he [David] would not have been [considered] the builder, but Israel would have been the builders. But since the people did not concern themselves about it and David was the one who was troubled about it and called for action, and it was he who prepared all the materials [for the house of God], he was the builder. However, since he was a man of judgment, guided [in his actions] by the attribute of justice, he was not fit for [the task of building] the House of Mercy. **Therefore, the building [of the Temple] was delayed as long as David lived due to the negligence of Israel** [in not coming forth themselves to build it], and therefore the [Divine] wrath was upon them. It was for this reason that "the place which the Lord shall choose to put His name there" (*Devarim 12:5*) **came to be known, as a result of their punishment through the plague.**

Scripture alludes to all this when it says, "For I have not dwelt in a house since the day that I brought up the children of Israel out of Egypt, even to this day, but have walked in a tent and in a tabernacle. In all places wherein I have walked among all the children of Israel, did I speak a word with any of the rulers of Israel, who I commanded as shepherds of my people Israel, saying, 'Why do you not build Me a house of cedar?'" (*Shmuel II 7:7*). Thus, Scripture is blaming [the people] because the *Shekhina* was walking about among all of Israel from tent to tent, and from tabernacle to tabernacle, and there was not among all the Judges of Israel, who were their shepherds, that bestirred himself in this matter. Scripture also states that God also kept distant from them and did not tell any one of them to build the house, but "now that you [David] have aroused yourself to do it, you

did well that it was in your heart" (Melakhim I 8:18), and I will now command that it should be built by your son Shlomo, who will be a man of peace.

בחירת שני המלכים

ספר שמואל א פרק טז

- (א) ויאמר יהוה אל שמואל עד מתי אתה מתאבל אל שאול ואני מאסתי ממלך על ישראל מלא קרנך שמן ולה אשלחך אל ישי בית הלחמי כי ראיתי בבניו לי מלך:
(ב) ויאמר שמואל איה אלך ושמע שאול והרגני ויאמר יהוה עגלת בקר תקח בידך ואמרת לזבח ליהוה באתי:
(ג) וקראת לישי בזבח ואנכי אודיעך את אשר תעשה ומשחת לי את אשר אמר אלי:
(ד) ויעש שמואל את אשר דבר יהוה ויבא בית לחם ויחרדו זקני העיר לקראתו ויאמר שלם בואך:
(ה) ויאמר שלום לזבח ליהוה באתי התקדשו ובאתם אתי בזבח ויקדש את ישי ואת בניו ויקרא להם לזבח:
(ו) ויהי בבואם וירא את אליאב ויאמר אה נגד יהוה משיחו:
(ז) ויאמר יהוה אל שמואל אל תבט אל מראהו ואל גבה קומתו כי מאסתיהו כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה לעינים ויהוה יראה ללבב:
(ח) ויקרא ישי אל אבינדב ויעברהו לפני שמואל ויאמר גם בזה לא בחר יהוה:
(ט) ויעבר ישי שמה ויאמר גם בזה לא בחר יהוה:
(י) ויעבר ישי שבעת בניו לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה:
(יא) ויאמר שמואל אל ישי התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן והנה רעה בצאן ויאמר שמואל אל ישי שלחה וקחני כי לא נסב עד באו פה:
(יב) וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב ראי ויאמר יהוה קום משחהו כי זה הוא:

ספר דברי הימים א פרק כב

- (א) ויאמר דויד זה הוא בית יהוה האלהים וזה מזבח לעלה לישראל:
(ב) ויאמר דויד לכנוס את הגרים אשר בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב אבני גזית לבנות בית האלהים:
(ג) ויבקר לרב למסמרים לדלתות השערים ולמתברות הכין דויד ונחשת לרב אין משקל:
(ד) ועצי ארזים לאין מספר כי הביאו הצידינים והצרים עצי ארזים לרב לדויד:
(ה) ויאמר דויד שלמה בני נער וכה והבית לבנות ליהוה להגדיל למעלה לשם ולתפארת לכל הארצות אכינה נא לו ויכן דויד לרב לפני מותו:
(ו) ויקרא לשלמה בנו ויצוהו לבנות בית ליהוה אלהי ישראל:
(ז) ויאמר דויד לשלמה בנו אני היה עם לבבי לבנות בית לשם יהוה אלהי:
(ח) ויהי עלי דבר יהוה לאמר דם לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא תבנה בית לשמי כי דמים רבים שפכת ארצה לפני:
(ט) והנה בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה והנחותי לו מפל אויביו מסביב כי שלמה יהיה שמו ושלוש וישקט אתן על ישראל בימי:
(י) הוא יבנה בית לשמי והוא יהיה לי לבן ואני לו לאב והכינותי כסא מלכותו על ישראל עד עולם:

ויעמד שלמה לפני מזבח ה' נגד קל קהל ישראל ויפרש כפיו השמים: ... בהגפר עמך ישראל לפני אויב אשר יקטאו לך ושבו אליך והודו את שמך והתפללו והתחננו אליך בבית הזה: ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עמך ישראל והשבתם אל האדמה אשר נתת לאבותם: ... בהעצר שמים ולא יהיה מטר כי יקטאו לך והתפללו אל המקום הזה והודו את שמך ומחטאתם ישובו כי תענם: ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת עבדיך ועמך ישראל כי תורם את הדכך הטובה אשר ילכו בה ונתתה מטר על ארצך אשר נתתה לעמך לנחלה: העב כי יהיה בארץ דבר כי יהיה שדפון ירקון ארבה חסיל כי יהיה כי יצר לו איבו בארץ שערו כל נגע כל מחלה: כל תפלה כל תחנה אשר תהיה לכל האדם לכל עמך ישראל אשר ידעו איש נגע לבבו ופרש כפיו אל הבית הזה: ואתה תשמע השמים מן שבתך וסלחת ועשית ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו כי אתה ידעת לבדך את לבב כל בני האדם: (מלכים א, כ"ב – ל"ט)

ספר תהילים פרק קכח

(א) שיר המעלות אשרי כל ירא יהוה ההלך בדרךיו: (ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך:
 (ג) אשריך כגפן פריה בירקתי ביתך בניך פשתלי זיתים סביב לשלחנך: (ד) הנה כי כן יברך גבר ירא יהוה:
 (ה) יברך יהוה מציון והאיה בטוב ירושלים כל ימי תיך: (ו) והאיה בנים לבניך שלום על ישראל:

VII ירושלים הבנויה?

מדרש תהילים (מזמור י"ז)

תני ר' שמעון בן יוחי: משל לאחד שהיה מכה את בנו, ולא היה יודע הבן על מה הוא מוכה, לאחר שהכהו אמר לו לך ועשה דבר פלוני שצויתך היום כמה ימים ולא השגחת בי, כך כל אותן אלפים שנפלו במלחמה בימי דוד, לא נפלו אלא על שלא תבעו בנין בית המקדש. והלא דברים קל וחומר, ומה אם אלו שלא היה בית המקדש ביניהם, ולא נחרב בימיהם, נעשה להם כך, ונענשו על שלא תבעו אותו, אנו שחרב בימינו, ואין אנו מתאבלים עליו ולא נבקש עליו רחמים על אחת כמה וכמה; לפיכך התקינו חסידים הראשונים שיהיו מתפללים שלוש תפלות בכל יום, והתקינו בו 'אנא רחום ברחמיך הרבים השב שכינתך לציון וסדר העבודה לירושלים', ותקנו בונה ירושלים ברכה בפני עצמה בתפלה ובברכת המזון. כיון שראה דוד כך, אמר: אם נפלתי ביד שונאי היו מפילים אותי בחרב, אבל הקב"ה רחמיו רבים, לכך נאמר 'מלפניך משפטי יצא'

ספר הכוזרי, חתימת הספר

כג. אמר החבר: השכינה הנראית עין בעין היא אשר נעדרה, כי איננה נגלית כי אם לנביא או להמון נרצה במקום המיוחד, והיא אשר אנחנו מצפים לה, באומר: [ישעיהו נ"ב ח] כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון, ובאומרנו בתפילתנו ותחזינה עינינו בשובר ציון. אך השכינה הנסתרת הרוחנית, היא עם כל ישראל אזרחי ועם כל בעל דת האמיתית, זך המעשים, טהור הלב, נפשו ברה לאלוקי ישראל..... ובהערת בני אדם והתעוררותם אל אהבת המקום ההוא הקדוש ינחץ העניין המיוחד, שכן גדול וגמול רב, כמו שנאמר: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד, כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו, - רוצה לומר כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו בני ישראל לה תכלית הכוסף עד שיחוננו אבניה ועפרה

Rav Moshe Tzvi Neriya, Mo'adei ha-Ra'aya, Jerusalem, 1980, pp. 480-481

Among the thoughts and feelings of these great days, there arises also the question: Why didn't God give us Jerusalem already then, in 1948, and by virtue of what have we merited that it was returned to us now? In an amazing way, entirely unnatural, it slipped from our hands then, and once again in an amazing way, beyond logic, it was given to us, presented to us now.

The answer is alluded in the esoteric talk of the ancient Sages. Regarding Jerusalem it is stated in the *Talmud Yerushalmi*: "As a city that is joined together" – a city that joins Israel one to the other" (*Yerushalmi, Bava Kama 7:7*). In a different form it was taught in the *Talmud Bavli*: "You may not sacrifice the paschal offering within any of your gates" (*Devarim 16-5*) – I only spoke of a period when all of Israel enter in one gate" (*Zevachim 114b*).

Indeed, nineteen years ago the Palmach broke through Zion Gate, and the Etz"l soldiers were about to break through the Damascus Gate. We were separated and disjointed. Had we succeeded then, it would have been a situation in which "two were holding on" (*shenayim ochazim*) to Jerusalem, each one saying "it is entirely mine." Jerusalem would have turned into a source of division, a cause of quarrel and argument. The stones of Jerusalem would have turned into the stones of controversy. And "Jerusalem was not apportioned to the tribes" (*Yoma 12a*). It

was given to the entire people of Israel... Jerusalem comes to increase peace in the world. And therefore, only now when we have all entered through a single gate... only now, when we are all united, when a national unity government stands at the helm, when our fighting army is a unified army – the Israel Defense Forces, when all of our brothers in the Diaspora stand behind us with a single heart, only now have we merited this great event: He who restores His *Shekhina* to Zion has restored Jerusalem to us!... The conquest of Jerusalem – its first beginning was with the unification of the tribes of Israel. And its recent beginning was with the blessing of the unity of the people. As long as we continue to be united, all of Jerusalem will continue to be ours....